

Vzdělávací materiál projektu Zlepšení podmínek výuky v ZŠ Sloup

Název vzdělávacího materiálu	Porozumění historickému textu – Zlatá bula sicilská
Anotace	Pracovní list k opakování raných českých dějin, k procvičení porozumění textu a navázání nové látky (poslední Přemyslovci).
Autor	Mgr. Renata Kulíšková
Jazyk	Český jazyk
Očekávaný výstup	Žák si procvičí práci s textem a získá znalosti o dokumentu Zlatá bula sicilská.
Třída	7.

Zlatá bula sicilská

1, Zopakujte si počátky českých dějin (Velká Morava a přemyslovská knížata). Na vynechaná místa doplňte chybějící údaje. Můžete využít nápovědu.

Nápověda: Vojtěch, 28.9.935, Libuše, 995, údělná knížectví, Konstantin, Přemysl Oráč, biskupství, Bořivoj, moravské, 9., 863, Vratislav II., Ludmila, nitranské, Mojmír, Václav, Metoděj, 906, denáry, 1158, hlaholice, Boleslav II., 973.

Velká Morava vznikla v století spojením a knížectví. Vládnoucím knížetem byl Za Rostislava přicházejí věrozvěstové a roku z Byzance. Vytvářejí slovanskou abecedu zvanou K rozpadu Velké Moravy dochází roku ...

Zakladatelem přemyslovského rodu byl, který si vzal za manželku kněžnu Prvním písemně doloženým knížetem byl a jeho žena..... Jejich vnuk byl zavražděn svým bratrem Boleslavem(kdy). Boleslav nechal razit mince, které se nazývaly..... Za jeho syna bylo v Praze založeno roku..... Druhým biskupem byl, jehož rod byl roku vyvražděn. Za Břetislava I. byla Morava rozdělena na Královský titul se podařilo získat roku 1085 a Vladislavovi II. roku

2, Seznamte se s dokumentem, který zaručil českým přemyslovským knížatům nová privilegia. Dokument se nazývá Zlatá bula sicilská. Originál listiny byl sepsán latinsky a dnes je uložen ve Státním ústředním archivu Praha. Přečtěte si český překlad J. Zemličky z roku 1987:

Fridrich, z boží milosti volený císař římský a po všechny časy rozmnožitel, král Sicílie, vévoda Apulie a kníže Capue.

Poněvadž ozdoba a moc císařská předchází náš stav, že nejen hodnosti ostatních knížat, ale také královská žezla uděluje náš majestát, považujeme za slavnou a velikou věc, že v tak velikém dobrodiní naší štědrosti i jiným vzrůstá přírůstek královské důstojnosti, aniž by tím naše vznešenost trpěla nějakou újmu.

Proto my, přihlížejíce k přeslavným službám oddanosti, které veškerý lid Čechů od dávného času věrně i oddaně prokazoval císařství římskému, a že jejich jasný král Otakar od začátku mezi jinými knížaty, zvláště před ostatními, nás zvolil císařem a při naší volbě ustavičně a užitečně setrval; jako milý náš strýc, zbožné paměti král Filip, učiniv poradu se všemi knížaty, ustanovil svým privilegiem, i my jej králem ustanovujeme a potvrzujeme, a tak posvátné a důstojné ustanovení schvalujeme a České království svobodně a beze všeho vymáhání peněz i obvyklé spravedlnosti dvora našeho jemu a jeho nástupcům na věky propůjčujeme. Chtějíce, aby kdokoli od nich bude zvolen králem, k nám nebo našim nástupcům přijel a náležitým způsobem odznaky královské přijal. Také povolujeme, aby on a jeho nástupcové drželi všechny hranice, které zmíněnému království patří, ať by jakkoli byly odcizeny. Také jemu a jeho dědicům úplně povolujeme právo a moc potvrzovati biskupy jeho království; avšak tak, aby se těšili té svobodě a bezpečnosti, kterou mívali od našich předchůdců. Ustanovujeme potom z nadbytku naší štědrosti, že řečený jasný král nebo jeho dědicové nejsou povinni choditi na žádný náš sněm, než který bychom svolali do Bamberka nebo do Norimberka. Pokud bychom nařídili konat sněm v Merseburku, jen tehdy jsou povinni přijíti, jestliže kníže polský, jsa pozván, přijde a mají mu poskytnout doprovod, tak jako předchůdcové jeho, kdysi králové čeští, činivali. Avšak tak, aby jim napřed byla určena lhůta šesti neděl k příchodu ke zmíněným sněmům. S tou však výhradou, kdybychom my nebo naši nástupci byli v Římě

korunování, ponecháváme na vůli řečenému králi Otakarovi nebo jeho nástupcům, zda nám pošlou tři sta oděnců nebo zaplatí tři sta hřiven.

K trvalé paměti a moci tohoto našeho ustanovení a potvrzení poručili jsme toto privilegium napsati rukou Jindřicha z Paříže, notáře a věrného našeho, a naší zlatou bulou utvrditi, roku, měsíce a indikce níže psaných.

Této věci svědkové jsou tito: arcibiskup z Bari, biskup z Tridentu, biskup z Basileje, biskup z Kostnice, biskup z Churu; opat z Reichenau, opat ze St. Gallen, opat z Weissenburgu, Bertold z Neuffen, protonotář královského dvora; hrabě Oldřich z Kiburku, hrabě Rudolf z Habsburku a lantkrabě z Alsaska, hrabata Ludvík a Heřman z Froburku, hrabě Werner z Hohenburku, šlechtic Arnold z Wartu, fojt Rudolf z Rapperswillu, Rudolf z Ramensberku, komorník Albero z Tanenhausu a mnoho jiných velmožů a šlechticů a svobodníků. jejichž svědectvím je toto privilegium potvrzeno.

Stalo se léta od vtělení Páně tisícího dvoustého dvanáctého, v měsíci září, v patnácté indikci. skutečného království pána našeho Fridricha, nejjasnějšího zvoleného císaře římského a po všechny časy rozmnožitele říše, krále Sicílie, roku patnáctého.

Dáno ve vznešeném městě Basileji rukou místoprotonotáře Oldřicha dvacátého šestého září šťastně. Amen.

3, Vypište odpovědi na zadané otázky:

- Kdo vydal Zlatou bulu sicilskou?
- Kdy byla bula vydána (rok a měsíc)?
- V jaké mluvnické osobě o sobě mluví autor buly?
- Který český panovník ji získal?
- Jakým titulem je označen český panovník a česká země?
- Jaká další práva získal český panovník?

Řešení

Na vynechaná místa doplňte chybějící údaje.

Velká Morava vznikla v 9. století spojením moravského a nitranského knížectví. Vládnoucím knížetem byl **Mojmír**. Za Rostislava přicházejí věrozvěstové **Konstantin** a **Metoděj** roku **863** z Byzance. Vytvářejí slovanskou abecedu zvanou **hlaholici**. K rozpadu Velké Moravy dochází roku **906**.

Zakladatelem přemyslovského rodu byl **Přemysl Oráč**, který si vzal za manželku kněžnu **Libuši**. Prvním písemně doloženým knížetem byl **Bořivoj** a jeho žena **Ludmila**. Jejich vnuk **Václav** byl zavražděn svým bratrem Boleslavem **28.9. 935** (kdy). Boleslav nechal razit mince, které se nazývaly **denáry**. Za jeho syna **Boleslava II.** bylo v Praze založeno **biskupství** roku **973**. Druhým biskupem byl **Vojtěch**, jehož rod byl roku **995** vyvražděn. Za **Břetislava I.** byla Morava rozdělena na **údělná knížectví**. Královský titul se podařilo získat roku **1085** **Vratislavovi II.** a **Vladislavovi II.** roku **1158**.

Vypište odpovědi na zadané otázky:

- Kdo vydal Zlatou bulu sicilskou?
- **Zlatou bulu sicilskou vydal římský císař a král Sicílie Fridrich II.**
- Kdy byla bula vydána (rok a měsíc)?
- **Bula byla vydána v září roku 1212.**
- V jaké mluvnické osobě o sobě mluví autor buly?
- **Fridrich II. o sobě mluví v 1. osobě množného čísla.**
- Který český panovník ji získal?
- **Bulu získal Otakar (Přemysl Otakar I.).**
- Jakým titulem je označen český panovník a česká země?
- **Českému panovníkovi je udělen královský titul (dědičný) a české knížectví získalo označení České království.**
- Jaká další práva získal český panovník?
- **České země jsou nedělitelné (součástí je i Morava), samostatné. Potvrzování českých biskupů.**

Zdroje:

Žemlička, J.: Zlatá bula sicilská. [online]. 1987 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z: < <http://www.psp.cz/eknih/snemy/bula.htm> >